

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 1, 8. februar

Indhold

- **MARK**
 - Velkommen til en ny sæson
 - Aktuelt i marken
 - Kamiller i vinterraps
 - Kerb 400 SC i vinterraps
 - Kerb 400 i frøgræs
 - Etablering af hestebønner
 - Gylleanalyser 2018
 - Nye målrettede virkemidler – Præcisionslandbrug
 - Spar Bonde
- **REGLER OG TILSKUD**
 - Udbringning af husdyrgødning

MARK

Velkommen til en ny sæson

Velkommen til en ny sæson med TILVÆKST Salgsafgrøder. Sæsonen for markarbejde er så småt ved at starte op i salgsafgrøderne, og vi bestræber os på at holde dig løbende orienteret om aktuel viden i forbindelse med opgaverne i marken. TILVÆKST Salgsafgrøder udkommer efter behov, og vi forventer at udsende ca. 30 numre i løbet af året.

Vi fokuserer på dyrkning af korn og raps, og vi behandler også de vigtigste emner indenfor dyrkning af frøgræs og hestebønner. Desuden beskriver vi relevante regler, der omhandler markbruget.

Vi bestræber os på at skrive praksisnære anvisninger, som er formuleret kort, præcist og forståeligt. Det er til tider en svær opgave, da der kan indgå mange overvejelser i dyrkningsspørgsmål, og da landbrugets regler kan være meget komplicerede at forstå og formidle. Hvis du har gode idéer eller noget, du kunne ønske dig anderledes, er du velkommen til at kontakte redaktør Marie Uth på 7660 2388 eller mut@sagro.dk.

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Marie Uth

Udsæd

Der er rift om udsæd af vårsæd, fordi der er blevet sået langt mindre vintersæd end planlagt. Desuden har kravet om afgrødevariation betydet, at der på mange ejendomme skal findes alternativer til vårbyg. Allerede i efteråret var der udsolgt af vårhvede-udsæd mange steder. Nu er der også udfordringer med at skaffe udsæd af havre. Vi har forhørt os hos et par af de store udbydere af udsæd. Danish Agro er indtil nu lykkedes med at skaffe såsæd af havre hjem. DLG melder alt udsolgt af både havre og vårhvede.

Våde marker

Markerne er fortsat yderst vandmættede rundt omkring, og det bedste du kan gøre er at lade markerne ligge urørt indtil de dræner af – i det omfang det er muligt. Vintersæden er præget af dårlige vækstforhold i den våde jord, men det er endnu for tidligt at afgøre, om tvivlsomme marker skal sås om.

På stubmarker med betydelige strukturskader efter en svær høst, er det vigtigt ikke at forsøge at køre ud og jævne spor og lignende, før jorden tørrer op. Kørsel nu vil kun forværre skaderne.

Den våde vinter afslører også, hvor der kan være behov for at rense eller renovere drænen. Sidste år ved denne tid skrev Per Skodborg Nielsen en fyldestgørende artikel om dræning, som du kan læse i TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 3 fra 2017.

Billede 1 I denne uge var der is på de store vandpytter. På denne mark har en flok sangsvaner slået sig ned (Foto: Marie Uth, SAGRO).

Kamiller i vinterraps

Af planterådgiver Henning Frostholt

Debatten om pesticidrester i fødevarer fylder meget i medierne i øjeblikket. En forholdsvis ny problematik er fund af rester af clopyralid (aktivstoffet i Matrigon og et af aktivstofferne i Galera) i dansk produceret honning.

Da grænseværdien er meget lav, medfører selv det mindste fund i en analyse af et parti honning, at det ikke kan sælges. Det er derfor vigtigt, at vi alle er opmærksomme på ikke at benytte midler der indeholder clorpyralid efter de godkendte behandlingsfrister.

For Galera er behandlingsfristen stadie 50 og for Matrigon er det stadie 55. Stadie 50 er, når knopper ses lige under de blade, som dækker vækstpunktet og stadie 55 er, når blomsteranlæg på hovedskud er synlige, men lukkede og uden synlige gule kronblade (se billede 2 og 3).

Billede 2 Raps i st. 50, hvor knopperne stadig er dækket af blade (Foto: DOW Agrosiences).

Billede 3 Raps i st. 55, hvor knopperne er synlige, men lukkede og uden synlige gule kronblade (Foto: DOW Agrosiences).

Da der er anvendt Belkar i mange marker i efteråret 2017, vil det forhåbentlig være tilstrækkeligt med en randbehandling mange steder. Forhåbentlig kan forårets markinspektioner vise, at Belkar-strategien mod kamille kan løse problemerne med kamille, så det kun undtagelsesvis bliver nødvendigt at sprøjte med enten Galera eller Matrigon.

Anvendelse af Galera i stedet for Matrigon vil også nedsætte risikoen for rester af clorpyralid i honning, alene af den grund, at der er længere tid fra sprøjtning til bierne kommer ind i rapsmarken.

Der har tidligere været meget fokus på risikoen for skader på rapsen ved anvendelse af Galera, men anvendt regelret, er der ikke meldt om skader på rapsen siden 2011. Endelig bør der holdes afstand til bistader.

Dosering:

- 0,3 l Galera + 0,3 l PG26N før stadie 50
- 0,11 kg Matrigon + 0,5 l Renol senest stadie 55

Billede 4 I indsatsen mod clorpyralid i honning vil der på alle nye dunke af Matrigon være påsat en stickers på låget med behandlingsfristen.

Kerb 400 SC i vinterraps

Af planterådgiver Henning Frostholm

Fik du ikke sprøjtet rapsen med Kerb 400 SC før jul, er det nu igen muligt frem til 28. februar.

Den indtil nu milde vinter har mange steder fået græsukrudtet i vinterrapsen til at brede sig, især énårig rapgræs fylder godt. I sådanne marker kan det være relevant at sprøjte med 1,0 til 1,25 l/ha Kerb 400 SC.

Veludviklede vinterrapsmarker har normalt en god konkurrenceevne mod ukrudt, mens dårligere udviklede marker med en mindre konkurrenceevne som f.eks. sent såede marker kan have større behov for ukrudtsbekæmpelse. Undersøg om der eventuelt kun er behov for behandling i dele af marken, som f.eks. foragre. I frøgræssædskifter bør Kerb ved forekomst af græsukrudt anvendes til at sanere mod græsserne.

Kerb 400 SC kan udmærket udsprøjtes på frossen jord, hvis det rent praktisk kan lade sig gøre. Kerb 400 SC er et jordmiddel og kræver derfor ikke at planterne er i vækst – blot at midlet kommer ned i jorden. Undgå risiko for overfladeafstrømning ved at udføre sprøjtningen, når der ikke er udsigt til kraftig nedbør.

Husk at dispensationen til anvendelse af Kerb 400 SC er givet under forudsætning af at sprøjteføreren sidder i en lukket førerkabine med kulfilter, og at der ved udbringning bør anvendes afdriftsreducerende dyser.

Kerb 400 i frøgræs

Af planterådgiver Henning Frostholm

Kerb 400 SC er godkendt til mindre anvendelse i alm. rajgræs udlagt i dæksæd, samt i strandsvingel og hundegræs til frøproduktion.

Kerb 400 SC kan med forsigtighed anvendes i bl.a. alm. rajgræs til bekæmpelse af énårig rapgræs og alm. rapgræs. Der er dog risiko for ret alvorlige skader, hvis ikke vejledningen følges – spørg evt. din frøavlskonsulent om erfaringer med Kerb 400 SC til lige netop den sort du dyrker.

Kerb 400 SC skal anvendes før 1. marts og forsøg viser, at den største skånsomhed er opnået ved anvendelse i sidste halvdel af februar. Afgrøden skal være veletableret med et godt rodsystem og må ikke være stresset på sprøjtetidspunktet. Dvs. at jorden ikke må være vandlidende, der forventes stigende temperaturer og ikke kraftig nedbør i dagene efter sprøjtning. Undgå overlap.

I alm. rajgræs er det kun arealer, der er udlagt i dæksæd eller arealer til 2. års høst, der må behandles – alm. rajgræs udlagt i renbestand må aldrig behandles, da det ikke tåler Kerb 400 SC. Doseringen bør ikke overstige 0,3 l/ha i alm. rajgræs og hundegræs og 0,2 l/ha i strandsvingel.

Etablering af hestebønner

Af planterådgiver Marie Uth og Eva Engelbreth

Hestebønner sås så snart jorden er tjenlig – normalt i løbet af marts måned. Tidlig såning sikrer tilstrækkelig jordfugt, og at høsttidspunktet ikke bliver for sent.

Der sås 35-40 planter pr. m² i 6-8 cm dybde. En vellykket etablering kræver et jævnt såbed og jorden skal være løs, da hestebønner har brug for et godt luftskifte i jorden.

Gødskning

Hestebønner har brug for ca. 15 kg P/ha, 40 kg K/ha og 10-20 kg S/ha. I marker med et højt indhold af fosfor og kali vælges en svovlholdig gødning, gerne med P eller PK.

Ukrudtsbekæmpelse

Hestebønner er en åben afgrøde, der ikke yder megen konkurrence mod ukrudt. Det er derfor vigtigt at være på forkant med at holde ukrudtet i ave. Normalt sprøjtes med 0,2-0,25 l/ha Command CS senest tre dage efter såning. Hestebønner har en lang fremspiringsfase, hvorfor vi anbefaler at behandle med glyphosat umiddelbart før fremspiring. På ejendomme med reduceret jordbearbejdning og relativ sen såning, kan Command CS og glyphosat evt. blandes. Efter fremspiring følges op med f.eks. Fenix eller Fighter.

Hvis du vil satse på kun at køre én gang, er det bedst at vælge en løsning med Fenix og glyphosat en uge efter såning.

Gylleanalyser 2018

Af afdelingsleder Christian Hansen

Det er nu sæson for udtagning af gylleprøver, og du kan vælge mellem de gammelkendte gylleanalyser, som skal udtages fra en grundigt omrørt tank, eller en ny metode fra Eurofins, hvor prøven udtages i uomrørte

tanke.

Gylleanalyser fra omrørte tanke

Når gyllen i en tank er grundigt omrørt, kan du udtage en gylleprøve og få analyseret indholdet af næringsstoffer. Du kan vælge mellem forskellige analysetyper. Typer og priser fremgår af tabel 1.

Tabel 1 Priser på forskellige typer af gylleanalyser, som tilbydes hos SAGRO. Priserne er inkl. bestilling, emballage, forsendelse og udsendelse af analyseresultater.

Analysetype	Analysemetode	Pris inkl. emballage og forsendelse	Pris for prøve i ikke-omrørte tanke udtaget af Eurofins
TS, Tot-N, NH4-N	Kemisk	550	
TS, Tot-N, NH4-N, P, K,	Kemisk	700	1200
TS, Tot-N, NH4-N, P, K, Mg, Cu	Kemisk	800	1300
Tilvalg:			
Svovl	Kemisk	155	
Klorid	Kemisk	350	
Salmonella	Kemisk	310	

SAGRO benytter såvel OK- som Eurofins laboratoriet til gylleanalyser. Uanset laboratorium skal gylleprøven afleveres i **autoriseret emballage** med køleelement. Emballage udleveres i alle rådgivningshuse.

Der er en garanteret **svartid** på 5 dage fra prøven modtages på laboratoriet til analyseresultat afleveres til din mailadresse. **Forsendelsestid** er normalt én dag, hvis gylleprøven afleveres inden kl. 12.00 og senest torsdag.

I 2018 er der ved Eurofins to muligheder for forsendelse. Gylleprøven i godkendt emballage kan indleveres til rådgivningshuset, hvorefter SAGRO sender den til laboratoriet. Eller rådgiveren bestiller emballage, som sendes til landmanden, som selv kan aflevere prøven på posthuset.

Udtagning af gylleprøver fra ikke omrørte tanke

Hvem vil ikke gerne kende gyllens indhold af næringsstoffer inden gyllen skal køres ud!!!!

Eurofins har udviklet en prøvetagningsmetode, hvor de fra uomrørte tanke kan udtage en gylleprøve, som svarer til omrøring. Metoden anbefales til de fleste gylletyper, dvs. fra kvæg, svin, blanding af disse og mink. Den kan dog ikke anbefales til fjerkrægylle.

Ved bestilling er det professionelle prøveudtagere fra Eurofins, som udtager prøven. Bestilling sker stadigvæk igennem din planterådgiver, men få nu bestilt i god tid.

Nye målrettede virkemidler – Præcisionslandbrug

Landbrugsstyrelsen kører i 2018 og 2019 et pilotprojekt, som har til formål at afdække om præcisionslandbrug kan give positiv miljøeffekt og på sigt blive et virkemiddel i den målrettede regulering. Aftaleparterne har afsat støtte til konsulentbistand, og SAGRO kan derfor tilbyde rådgivning om præcisionslandbrug til meget fordelagtige priser, hvis man deltager i projektet. Det giver dig som landmand mulighed for at blive ekspert i præcisionslandbrug på egen bedrift, og hjælpe det samlede landbrug med nye virkemidler.

Projektet sætter fokus på korn og raps dyrkning, og det indeholder fire tiltag:

- 1: Fastsættelse af kvælstof behov for den enkelte mark, f.eks i Mark Online ud fra udbyttepotentiale og dyrkningshistorik.
- 2: Bestemmelse af kvælstofindhold i husdyrgødning og anden org. gødning, samt udbragt mængde på markniveau.
- 3: Spredning af handelsgødning med udstyr til sektionskontrol og kantspredningsudstyr.
- 4: Positionsbestemt tildeling af handelsgødning i marker med korn og raps, f.eks. via Cropsat eller lign.

Læs mere om præcisionslandbrug her.

Har du det der skal til? Så send en ansøgning hurtigst muligt – gerne allerede i dag! Fristen er nemlig den 8. februar. Kontakt Erik Kjeldsen på 9629 6913 eller ekj@sagro.dk eller Jens Peder Pedersen på 7660 2335 eller jpp@sagro.dk nu,

hvis du er interesseret i at deltage.

Spar Bonde

Udbudsrunderen på plantebeskyttelse forår 2018 er åben nu og frem til den 13. februar kl 12:00.

Du kan læse om, hvordan du bliver medlem, og hvordan du bestiller her

REGLER OG TILSKUD

Udbringning af husdyrgødning

Af planterådgiver Thomas Harbo

Kend reglerne og brug din sunde fornuft – undgå bøde og KO

Pr. 1. februar ophører lukkeperioden for udbringning af husdyrgødning og mineralsk handelsgødning.

Helt generelt

Efter en lang og nedbørsrig vinterperiode, hvor gyllebeholderne er blevet godt og vel fyldte, kan der nu igen fra 1. februar lovligt udbringes husdyrgødning på de fleste arealer. Lukkeperioden for udbringning ophører pr. 1. februar, og ifølge de generelle regler må der, hvis forholdene tillader det, udbringes husdyrgødning på alle arealer. En undtagelse er dog efterafgrøder i majs, hvor der først må udbringes husdyrgødning 1. marts.

Reglerne kort fortalt – flydende husdyrgødning

Reglerne for udbringning af husdyrgødning, andre organiske gødninger og mineralsk handelsgødning er fastsat i Husdyrgødningsbekendtgørelsen kapitel 11, § 31 og 32, hvor du kan læse de specifikke bestemmelser. I korte træk er det især nedennævnte forhold, du skal være opmærksom på i den kommende tid, men du er selvfølgelig selv ansvarlig for at overholde de bestemmelser, der gælder for netop dine arealer.

Ved udbringning skal du iagttage de sædvanlige forbehold ved risiko for forurening af vandmiljø (herunder dræn, vandløb, søer og fjorde/kystoplande); dvs. at det IKKE er tilladt at udbringe husdyrgødning eller andre flydende organiske gødninger, hvis der blot er risiko for forurening. Jævnfør bekendtgørelsens tekst er det derfor ikke tilladt at udbringe flydende husdyrgødning og flydende affaldsprodukter, hvis blot ét af flg. forhold er gældende:

- Jorden er dækket af sne.
 - Jorden er pr. definition snedækket, hvis 90 % af marken er dækket af blot ½ cm sne.
- Jorden er frosset.
 - Miljøstyrelsens definition er, at jorden skal være optøet i mindst 15 cm; dog er det tilladt at køre efter nattefrost, hvis jorden forventes at optø til 15 cm i dagens løb.
 - Vær opmærksom på, at tolkningen af, om jorden er optøet, kan være forskellig mellem kontrollører og mellem kommuner. Du bør derfor sikre dig, at jorden er tilstrækkelig optøet ved at stikke med et jordspyd eller evt. ved at grave med en spade flere steder i marken OG dokumentere dette med et dateret billede heraf.
- Jorden er vandmættet eller oversvømmet.
- På skråninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer > 100 m² eller fjorde, inden for en afstand af 20 m fra vandmiljøets øverste kant.
 - På arealer med hældning på 6 – 12° må der dog nedfældes flydende husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og flydende affaldsprodukter parallelt med vandmiljøet.

Reglerne kort fortalt – fast husdyrgødning

Fast husdyrgødning må ligeledes udbringes fra 1. februar på vintersæd og græsmarker, som skal ligge til produktion i 2018. Ligeledes må udbringning ske på stubmarker og græsmarker, som skal lægges om i foråret; her skal nedbringning ske inden fire timer. Igen gælder der en undtagelse for efterafgrøder i majsstub, hvor udbringning først må ske 1. marts.

Oversigt over lovlig udbringning af husdyrgødning pr. 1. februar / 1. marts

Reglerne for udbringning af husdyrgødning er et sammensurium af reguleringer fra forskellige bekendtgørelser, som det ikke er let at få overblik over. I tabel 2 vises en samlet oversigt over udbringningstidspunkter, afgrøder og ejendomstyper. Hvor der i tabellen henvises til "PLØJES" sidestilles fræsning eller gentagne harvninger i en dybde af 10 – 15 cm med pløjning.

Tabel 2 Oversigt over lovlig udbringning af flydende og fast husdyrgødning, samt andre organiske gødninger pr. 1. februar / 1. marts. I tabellen er både medtaget regler for ejendomme med almindelige harmonikrav og for kvæg-undtagelsesbrug.

Afgrøde / efterafgrøde	Udbringning af husdyrgødning tilladt pr. ...	
	Alm. harmonikrav (op til 170 kg N/ha)	Kvæg- undtagelsesbrug (op til 230 kg N/ha)
Stubmark UDEN efterafgrøder	1. februar	
Stubmark MED efterafgrøder sået EFTER høst 2017	1. februar	
Græsefterafgrøder efter KORN	1. februar	1. marts
Græsefterafgrøder efter MAJS	1. marts	
Andet rajgræs – f.eks. med kvælstofkvote 2017. PLØJES forår 2018	1. februar	1. marts
Græsmarker, omdrift og vedvarende. PLØJES IKKE forår 2018	1. februar	
Græsmarker, omdrift og vedvarende. PLØJES forår 2018	1. februar	1. marts
Vintersæd	1. februar	